

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาด้านพยาบาลศาสตร์ เป็นการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อเตรียมบุคลากรวิชาชีพที่มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งพยาบาลวิชาชีพจะต้องมีความรู้ มีทักษะ และมีทัศนคติอันดีงาม สามารถรับผิดชอบและปฏิบัติงานระดับวิชาชีพอย่างดีที่สุด ตลอดจนถึงเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และรักษาจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัด การปฏิบัติงานพยาบาลนั้นเป็นการปฏิบัติงานที่ต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ของการพยาบาล รวมทั้งศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐาน (จินตนา ยูนิพันธ์, 2530) ซึ่งการปฏิบัติการพยาบาลและการให้บริการพยาบาลจะมีคุณภาพและประสิทธิภาพเพียงใดหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับผลผลิตหรือคุณภาพบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษา ปัจจุบันการจัดการศึกษาสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ในประเทศไทย มีหน่วยงานหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่รับผิดชอบดำเนินการจัดการศึกษาภายใต้การควบคุมดูแลและรับรองของทบวงมหาวิทยาลัยและสภาการพยาบาล แต่เนื่องจากแต่ละหน่วยงานที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตพยาบาลมีนโยบายในการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษา จัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันทำให้มีปัญหาในการบริหารเชิงนโยบาย การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (คณะอนุกรรมการ การทำงานศึกษาความต้องการบุคลากรสาขาพยาบาลศาสตร์ , ม.ป.ป.) จึงได้มีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา

ระยะที่ 7 ขึ้น เพื่อให้สถาบันที่รับผิดชอบในด้านการศึกษามีเป้าหมาย ทิศทาง และการพัฒนาการศึกษาให้สามารถเกื้อกูลซึ่งกันและกันโดยมีมาตรฐานใกล้เคียงกัน

การจัดการศึกษามีคุณภาพดีหรือมีมาตรฐานเพียงพอขึ้นอยู่กับ
 คุณภาพของสถาบันนั้น ๆ เป็นสำคัญ ดังที่ วิจิตร ศรีสอาด (2518) ได้กล่าว
 ไว้ว่า "ปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะทำให้สถาบันอุดมศึกษามีมาตรฐานการศึกษารุ่งเรืองเพียง
 ใดหรือไม่ นั่นก็คือคณาจารย์" ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ อุกุมพร ทองอุไทย
 (2523) ที่กล่าวว่า "คุณภาพการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับคณาจารย์" และ Ernest
 L. Boyer (1987) ก็มีความเห็นในลักษณะใกล้เคียงกันว่า อาจารย์เป็นผู้มีบทบาท
 สำคัญที่จะทำให้ภารกิจของสถาบันบรรลุวัตถุประสงค์ เพราะอาจารย์เป็นผู้บริหาร
 หลักสูตรดำเนินการตามหลักสูตร และเป็นผู้สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น
 ภายในวิทยาลัย สภาพแวดล้อมทางวิชาการและสังคมในวิทยาลัยจะมีส่วนช่วย
 พัฒนาความเป็นวิชาชีพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของอาจารย์ และ
 ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา แต่ปัจจุบันปัญหาที่พบคืออาจารย์ไม่ทราบ
 ว่าสถานภาพของตนเองเป็นอย่างไร บทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบมีขอบเขต
 เพียงใด ไม่เข้าใจนิธานหรือความมุ่งหมายของสถาบัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรค
 ในการดำเนินการให้บรรลุความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ (วิมลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา,
 2530)

สำหรับความมุ่งหมายของการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้นส่วนใหญ่วางตาม
 แนวหน้าที่ของวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยโดยสากล 4 ประการ คือ 1) การสอน
 หมายถึง ถ่ายทอดวิทยาการขั้นสูง เพื่อผลิตบัณฑิต พัฒนาสังคม ส่งเสริมคุณภาพ
 ของประชากรในสังคม 2) การวิจัย ค้นคว้า บุกเบิก แสวงหาและทำนุบำรุง
 วิชาการ 3) การบริการทางวิชาการแก่ชุมชน เพื่อให้ผลงานทางวิชาการของ
 มหาวิทยาลัยแพร่กระจายสู่ประชาชนกว้างขวางที่สุด เพื่อใช้ประโยชน์ได้อย่าง

ทั่วถึง และ 4) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อทำนุบำรุงและถ่ายทอดศิลป-
วัฒนธรรมต่างไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชาติ (วิจิตร ศรีสอาด, 2527)

วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ วิทยาลัย
พยาบาลทหารอากาศ และวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการ
ศึกษาด้านพยาบาลศาสตร์ สังกัดกระทรวงกลาโหมและ กระทรวงมหาดไทย ที่มี
ลักษณะเฉพาะ คือ

1. ผลิตพยาบาลวิชาชีพสนับสนุนกองทัพและกรมตำรวจเพื่อให้บริการ
ด้านสุขภาพแก่ข้าราชการทหาร ตำรวจ และครอบครัว ตลอดจนประชาชนทั่วไป
ในภาวะปกติ ภาวะฉุกเฉิน และภาวะสงคราม

2. วิทยาลัยพยาบาลทั้ง 4 แห่ง ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่าง
ชัดเจนในการที่จะต้องพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย มีคุณลักษณะสมกับ
เป็นนายทหารสัญญาบัตร และนายตำรวจที่ดี ได้บรรจุวิชาทหาร และวิชาการ
ตำรวจ ตลอดจนการพยาบาลภาคสนามไว้ในหลักสูตรด้วย

3. อาจารย์พยาบาลอยู่ในฐานะเป็นข้าราชการทหารหรือตำรวจผู้หนึ่ง
ซึ่งต้อง ปฏิบัติตามระเบียบแบบธรรมเนียมทหารตำรวจ และต้องร่วมกิจกรรม
ต่าง ๆ ตามที่กองทัพ หรือกรมตำรวจจัดขึ้น ต้องเตรียมพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ใน
ฐานะหน่วยสนับสนุนด้านการพยาบาลสนาม และล่าเลยผู้ป่วยเมื่อมีสถานการณ์
ฉุกเฉิน

จากลักษณะที่กล่าวมา อาจสรุปได้ว่าบทบาทของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล
ทหาร ตำรวจ แตกต่างจากบทบาทของอาจารย์พยาบาลในสถาบันอื่นค่อนข้างชัดเจน
นอกจากนี้ยังต้องมีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพพยาบาลโดยตรงอีกบทบาทหนึ่ง
ดังนั้นจะเห็นได้ว่า อาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจต้องปฏิบัติบทบาท
หลายอย่างในเวลาเดียวกัน เสมือนหนึ่งเป็นบุคคลที่มี 3 วิชาชีพในคนคนเดียว

ซึ่งการศึกษายกย่องอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ ได้เคยมีผู้ศึกษาไว้ คือ ผาสุวรรณ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2532) โดยวิจัยบทบาทของอาจารย์พยาบาลในสถาบันการศึกษาพยาบาลแห่งประเทศไทย ศึกษาบทบาทด้านงานสอน วิจัย บริการสังคม ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรมนักศึกษา พบว่า วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมปฏิบัติบทบาทด้านบริการสังคม น้อยที่สุด คือ ร้อยละ 8.9 และปฏิบัติบทบาทด้านกิจกรรมนักศึกษามากที่สุด คือ ร้อยละ 15.0 ส่วนวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงมหาดไทยปฏิบัติบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมมากที่สุด คือ ร้อยละ 10.0 นอกจากนี้การศึกษาลักษณะผลการจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ของคณะกรรมการ การทำงานศึกษาความต้องการบุคลากรสาขาพยาบาลศาสตร์ ทบวงมหาวิทยาลัย (ม.ป.ป.) มีข้อค้นพบซึ่งสามารถบ่งชี้ถึงบทบาทของอาจารย์พยาบาลทหารตำรวจดังนี้ คือ วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมมีสัมฤทธิ์ผลด้านการบริหารการศึกษา ร้อยละ 6.12 ด้านการแต่งตำรา ร้อยละ 3.06 ด้านการวิจัย ร้อยละ 0.06 ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม ร้อยละ 1.75 ด้านการพัฒนาจริยธรรม ร้อยละ 2.25 ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ร้อยละ 6.70 ด้านกิจการนักศึกษา ร้อยละ 4.21 และด้านการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต ร้อยละ 2.72 ส่วนวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงมหาดไทยมีผลสัมฤทธิ์ด้านการพัฒนาจริยธรรม ร้อยละ 3.46 ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ร้อยละ 1.96 ด้านกิจการนักศึกษา ร้อยละ 3.21 และด้านการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต ร้อยละ 0.6

จะเห็นได้ว่าการศึกษายกย่องอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจที่มีผู้ศึกษาไว้ มีบทบาทบางบทบาทที่ยังไม่ครอบคลุมบทบาทที่เป็นจริงเท่าที่ควร เนื่องจากเป้าหมายการผลิตบัณฑิตพยาบาลและหลักสูตรที่เน้นแตกต่างกัน

จากสถาบันอื่นทั้งที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงสาธารณสุข และกรุงเทพมหานคร กอปรกับการศึกษาบทบาทของอาจารย์พยาบาลที่ผ่านมา ส่วนใหญ่จะใช้ภารกิจของสถาบันเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ ไม่ได้ศึกษาระยะเกี่ยวกับบทบาททหารตำรวจเลย และนับตั้งแต่มีการปรับปรุงหลักสูตรเป็น หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ (วุฒิปริญญาตรี) ยังไม่มีผู้ใดศึกษาบทบาทอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจว่ามีการปรับเปลี่ยนบทบาทไปหรือไม่ อย่างไร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์บทบาทของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ ว่ามีบทบาทด้านใดบ้าง ปฏิบัติบทบาทนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด และมีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติบทบาทนั้น ๆ อย่างไร เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงบทบาทของอาจารย์พยาบาลให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาบทบาทของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ
2. เพื่อวิเคราะห์บทบาทของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ
3. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ จำแนกตามสถาบัน ประสบการณ์ในการทำงานและชั้นยศ
4. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ

คำถามในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามในการวิจัยครั้งนี้ 3 ประการดังนี้

1. อาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ ปฏิบัติบทบาทด้านใดบ้าง และปฏิบัติบทบาทแต่ละด้านมากน้อยเพียงใด
2. อาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ แต่ละวิทยาลัยปฏิบัติบทบาทเหมือนกัน หรือต่างกันอย่างไร และผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีชั้นยศต่างกัน ปฏิบัติบทบาทต่างกันอย่างไร
3. ในการปฏิบัติบทบาทแต่ละด้าน มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาวิเคราะห์บทบาทของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ และวิทยาลัยพยาบาลตำรวจซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2536

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

วิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ หมายถึง วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ และวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ

นักศึกษา หมายถึง นักเรียนพยาบาลกองทัพบก นักเรียนพยาบาลกองทัพเรือ นักเรียนพยาบาลทหารอากาศ และนักศึกษาพยาบาลตำรวจ

อาจารย์พยาบาล หมายถึง อาจารย์ที่ปฏิบัติงานในวิทยาลัยพยาบาล

กองทัพบก วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ และ วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ ซึ่งมีพนักงาารในสาขาการพยาบาล

บทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกตามตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบและพึงกระทำ

บทบาทอาจารย์พยาบาล หมายถึง พฤติกรรมที่อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ แสดงออกตามตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบ และพึงกระทำ ในฐานะที่เป็นอาจารย์พยาบาล และเป็นข้าราชการทหารตำรวจ

บทบาทด้านการสอน หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์พยาบาลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ได้แก่ การพัฒนาและประเมินหลักสูตร การเตรียมการสอนทั้งในห้องเรียนและในคลินิก การสอน การจัดประสบการณ์และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การสอน การนิเทศ การฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของนักศึกษา ตลอดจนการประเมินผล

บทบาทด้านการปกครองและกิจกรรม หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์พยาบาลที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมระเบียบวินัยและดูแลความประพฤติของนักศึกษา ดูแลความเป็นอยู่ ที่พักอาศัย บริการสุขภาพ พิจารณาทุนการศึกษา ให้คำแนะนำปรึกษาเมื่อนักศึกษามีปัญหาส่วนตัวหรือปัญหาทางการเรียน ตลอดจนส่งเสริมและเป็นพี่ปรึกษาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา

บทบาทด้านวิจัย เขียนบทความหรือตำรา หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์พยาบาลที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้า แสวงหาความรู้หรือคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ โดยการท้าววิจัย เข้าร่วมโครงการวิจัย เขียนบทความ และแต่งตำราทางการพยาบาลหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเป็นที่ปรึกษางานวิจัยของนักศึกษา

บทบาทด้านบริการวิชาการแก่สังคม หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์พยาบาลที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ โดยการเป็นวิทยากร เป็นที่ปรึกษา จัดฝึกอบรม ประชุมวิชาการ การจัดการนิทรรศการ

การให้บริการด้านสุขภาพ ตลอดจนการร่วมกิจกรรมพัฒนาหรือบำเพ็ญประโยชน์แก่
ชุมชน

บทบาทด้านวิชาชีพ หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์พยาบาลที่เกี่ยวข้อง
กับวิชาชีพพยาบาล โดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาคมวิชาชีพ ส่งเสริม
วิชาชีพ รักษามาตรฐานการให้บริการพยาบาล พัฒนานักศึกษาให้มีคุณธรรม
จริยธรรม และทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ

บทบาทด้านทหารตำรวจ หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์พยาบาลใน
ฐานะที่เป็นข้าราชการทหารตำรวจ โดยการประพฤติตนอยู่ในระเบียบแบบ
ธรรมเนียม ร่วมกิจกรรมของกองทัพหรือกรมตำรวจ ปฏิบัติหน้าที่นายทหารเวร
อาจารย์เวร หรือเวรรักษาความปลอดภัยนอกเวลาราชการ เตรียมพร้อมที่เป็น
ฝ่ายสนับสนุนการพยาบาลสนาม เมื่อมีเหตุการณ์ฉุกเฉิน ประสานงานและร่วมควบคุม
การเรียนการสอน วิชาทหาร ตำรวจ และการฝึกภาคสนามของนักศึกษา

บทบาทด้านบริหาร หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์พยาบาลที่
เกี่ยวข้องกับการวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการ
การประสานงาน การรายงาน และ การจัดท่าบประมาณ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research)
โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรทั้งหมด ได้แก่

1.1 อาจารย์พยาบาลซึ่งเป็นอาจารย์ประจำในวิทยาลัยพยาบาล
กองทัพบก วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ และ
วิทยาลัยพยาบาลตำรวจทุกคน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2536 ยกเว้นผู้ที่อยู่

ระหว่างการลาศึกษาต่อหรือเข้ารับการอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ของกองทัพหรือกรมตำรวจ จำนวนรวมทั้งสิ้น 140 คน

1.2 ผู้บริหาร คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลทั้ง 4 แห่ง จำนวน 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลทั้ง 4 แห่งเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ ว่ามีบทบาทใดบ้าง และแต่ละบทบาทมีการปฏิบัติมากน้อยเพียงใด บทบาทใดควรพัฒนามีปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขอย่างไร

2.2 แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามบทบาทอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยนำข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร ระเบียบ ประกาศ คำสั่งของวิทยาลัยพยาบาลทั้ง 4 แห่ง และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารมาสร้างเป็นกรอบเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การปฏิบัติบทบาทแต่ละด้าน ของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ และถามถึงปัญหาอุปสรรคตลอดจนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติบทบาทแต่ละด้าน

ตอนที่ 3 การจัดลำดับความสำคัญของบทบาทอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยติดต่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการ และอาจารย์พยาบาล

วิทยาลัยพยาบาลทั้ง 4 แห่งแล้วดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และรวบรวมแบบสอบถามจากอาจารย์พยาบาลทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการศึกษาเอกสารสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร หลักสูตร ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และจัดเป็นหมวดหมู่

4.2 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและจัดเป็นหมวดหมู่

4.3 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่และคำนวณหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทแต่ละด้านของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และศึกษาเปรียบเทียบจำแนกตามสถาบัน และประสบการณ์ในการทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ถ้าพบความแตกต่าง ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรทีละคู่ โดยการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison) ซึ่งใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Procedure) หรือวิธี LSD (Least significant difference) แล้วแต่กรณี กล่าวคือเมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟแล้วไม่พบความแตกต่าง จึงทดสอบใหม่อีกครั้งด้วยวิธี LSD ซึ่งการทดสอบทั้ง 2 วิธีใช้ระดับนัยสำคัญที่ .05 ส่วนการศึกษา

เปรียบเทียบจำแนกตามชั้นยศ ใช้วิธีการทดสอบค่า t สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และจัดเป็นหมวดหมู่

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดลำดับความสำคัญของบทบาทอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจ ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และนำมาจัดลำดับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบบทบาทของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจว่าปฏิบัติบทบาทด้านใดบ้าง
2. เพื่อกระตุ้นให้อาจารย์พยาบาล ได้ตระหนักถึงบทบาทของตนเองว่าจะต้องปฏิบัติบทบาทด้านใดบ้าง ที่จะทำให้ภารกิจของวิทยาลัยบรรลุวัตถุประสงค์
3. เป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินงานของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลทหารตำรวจเพื่อพัฒนาบทบาทของอาจารย์พยาบาลในแต่ละด้านให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น